

نام دانشجو : مهدی خرم

عنوان رساله : بررسی و استخراج شاخص‌ها(ی قابل اطمینان) در تعیین اندازه و تناسب(مبتنی بر ابعاد انسانی- ایرانی) در معماری داخلی(مطالعه موردی مدارس تهران)
اساتید راهنما: دکتر ناصر کلینی ممقانی ، دکتر محسن صفار دزفولی

چکیده

شکل‌گیری فضاهای معمارانه با توجه به ویژگی‌های کمی و کیفی آن فضاها صورت می‌گیرد. خصوصیات کمی یک فضا موجب تغییر و تحول در خصوصیات کیفی آن می‌گردد و این موضوع از دیرباز برای ایجاد کیفیت برتر فضای قابل زیست مدنظر معماران و طراحان بوده است. در طراحی فضا به ویژه هنگامی که دلیل اقتصادی ارجحیت می‌یابد، طراحی بر اساس حداقل‌ها شکل گرفته و بسیاری از ویژگی‌های کمی فضا در ارتباط مستقیم با ابعاد بدن انسان قرار می‌گیرد. امروزه تعیین اندازه، در معماری کشور، از آن دسته موضوعاتی است که به خاطر وجود استانداردهای اروپایی و آمریکایی و جایگزینی این ابعاد به جای جامعه ایرانی، باعث ایجاد و تشدید آسیب‌های جسمی و اختلال در عملکرد فضاهای معماری شده است.

مسائلی همچون بروز بیماری‌های جسمی، روحی، روانی و رابطه برخی از آسیب‌های جسمی انسان با ابعاد نامناسب محیط زندگی (بیماری‌های مفصلی - کمر درد - پادرد و امراضی دیگر) نشانه‌هایی است که در جوامع امروز با ساخت و سازهای بی‌رویه برای مسکن رخ داده است. بهینه‌سازی مصرف مصالح ساختمانی، تولید صنعتی ساختمان، نیاز به ساختمان‌های تخصصی برای کاربران خاص مثل کودکان و سالمندان، توسعه پایدار و مسائلی از این دست از دغدغه‌های روز جوامع امروزی است. همه این موارد، که از اهمیت خاصی نیز برخوردار است، لزوم تعیین شاخص‌های اندازه را به صورت علمی بیش از پیش مهم ساخته است.

این پژوهش مهم‌ترین شاخص‌های تعیین اندازه در طول تاریخ را مورد بررسی قرار داده و رابطه بین آنها و میزان اولویت هر شاخص را مشخص نموده است. هدف از این بررسی‌ها این است که بتوان بر اساس آنها معیارهایی برای عناصر معماری و ساخت و ساز ارایه نمود. این معیارها همان شاخص‌های قابل اطمینان تعریف شده‌اند. در این رساله علاوه بر رسیدن به معیار و شاخصی عام برای تعیین ابعاد مورد نیاز در طراحی فضای داخلی، خصوصاً ساختمان‌های آموزشی، به طور موردی مطالعاتی را بر روی ابعاد پله انجام داده است تا مشخص نماید که هر ساختمان فقط بر اساس ابعاد و اندازه‌ها و استانداردهای مکتوب شکل نمی‌گیرد؛ بلکه با توجه به نیازهای کاربران آن شکل می‌پذیرد. پژوهشگر تلاش دارد تا در سه مرحله از پژوهش مهم‌ترین شاخص‌های تعیین اندازه در معماری داخلی را استخراج نماید و بر اساس

رابطه بین آنها و میزان اولویت هر شاخص به موازنه‌هایی (بین اساسی‌ترین عوامل تعیین شاخص‌ها) دست یابد. این امر موجب می‌گردد تا بتوان بر اساس آن اندازه‌های مختلف جزئیات را در معماری داخلی ارایه نمود. در این میان مقصود از شاخص‌های قابل اطمینان، آن دسته از شاخص‌هایی است که بر اساس موازنه بین عوامل تعیین‌کننده به دست آمده باشد. به این معنی که همه ابعاد موضوع سنجیده شده و بتوان به یک معیار قابل اطمینان رسید و تعریفی برای طراحی ساختمان‌ها با توجه به نیاز کاربران ارائه داد.

کلیدواژه‌ها: معماری داخلی، شاخص، آنترپومتری، قابلیت اطمینان، معماری مدارس